

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Secvnda, Qva Continentvr Socratis Scolastici
Constantinopolitani lib. 7. Theodoriti Cyrensis episcopi lib. 5

Christopherson, John

[Köln], 1569

De fidei expositione, longa verborum ambage contexta. Cap. XV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12704

qui ecclesiis ibi præfuit, ex parua Galatia ortus, Marcelli, qui episcopatu abdicatus erat, discipulus, præceptoris ve-
 fugiis insistentis, filium Dei, solum hominem esse affirma-
 uit. Verùm de iis dicam alio loco.

*De fidei expositione, longa verborum ambage
 contexta. CAP. XV.*

Triennii spatio interiecto, episcopi versus orientem,
 concilium denuò conuocant: aliam fidei formulam
 componunt: episcopis Italiae per Eudoxium rû Ger-
 manicæ episcopum, Martyrium, & Macedonium Mopsie-
 stia, vrbis Ciliciæ episcopum mittunt. Ista fidei formula
 pluribus verbis conscripta, multas appédices, præter ea, quæ
 in aliis fidei formulis antea comprehensa erant, continuit.
 Hisq; verbis explicata est. Credimus in vnum Deum,
 patrem omnipotentem, conditorem & opificem omnium,
 ex quo omnis paternitas in cælis, & in terra nominatur.
 Et in vnigenitum filium eius, Iesum, Christum, Dominum
 nostrum, qui ante omnia secula ex patre genitus est: Deum
 de Deo, lumen de lumine: per quem omnia facta sunt, &
 quæ in cælis, & quæ in terra, visibilia & inuisibilia: qui est
 verbum, sapientia, virtus, vita, lux vera: qui in nouissimis
 diebus propter nos homo factus est, ex sancta virgine na-
 tus, crucifixus, mortuus, & sepultus. Et qui resurrexit à mor-
 tuis tertia die, ascendit in cælum, sedet ad dexteram patris:
 qui venturus est in fine seculorum iudicare viuos & mor-
 tuos, & reddere vnicuique iuxta opera sua. Cuius regni nõ
 erit finis, sed manebit in infinita secula. Sedebit enim ad
 dexteram patris, non solum dum hoc manet seculum, sed e-
 tiam in futuro. Credimus etiam in spiritum sanctum, hoc
 est in paracletum: quæ Christus promiserat Apostolis post
 ascensum suum in cælum: & quem misit, vt doceret & sug-
 gereret illis omnia. Per quem animæ eorum, qui in eum ve-
 rè credant, sanctificantur. Eos autem, qui asserant, filium, ex
 nihilo ortum, aut ex alia substantia, quàm ex Dei patris, aut
 tempus seculumve fuisse, cum non esset, sancta & catholica
 ecclesia alienos à se decernit. Pari ratione & iis qui tres
 deos esse dicant, vel Christum non esse Deum ante secula,
 vel eum neque Christum neque filium Dei esse, vel patrem
 & filium.

*Sic leg.
Niceph.
H. g. ca. 11*

& filium & spiritum sanctum eundem esse, vel filium inge-
nitum esse, vel patrem non proposito & voluntate sua filiū,
genuisse, sancta & Catholica Ecclesia anathema denun-
ciat. Neque enim sine errore dici potest, filium ex nihi-
lo constare: quandoquidem istud de eo in literis diuinitus,
inspiratis minimè reperitur. Neque certe illum ex alia,
substantia præter patrem ante subiecta, sed ex solo Deo pa-
tre verè genitum esse didicimus. Etenim verbum Dei do-
cet patrem Christi, vnum ingenitum, & sine principio fu-
isse. Quineriam neque tempus fuisse, cum non esset, tu-
to absque scripturæ testimoniis asserere possumus, quasi té-
porale spatium in eo præcogitandum sit, sed Deum so-
lum qui sine tempore illum genuit, animo complecti de-
bemus. Etenim tempora & secula per illum facta sunt.
Neque præterea quispiam vel pater, vel filius simul absque
principio, simulque ingenitus esse propriè dicetur. Sed
vt patrem solum absque principio esse, incomprehensibi-
lem, & filium genuisse ratione quadam, quæ nec compre-
hendi, nec omnino percipi potest, cognoscimus: sic ipsum,
filium ante secula genitum, & non simili ratione cum patre
ingenitum intelligimus, sed habuisse principium patrem,
qui ipsum genuit. Nam caput Christi Deus. Neque cum
confiteamur tres res, & tres personas, patris nimirum, filij,
& spiritus sancti, secundum scripturas, tres propterea deos
constituimus. Nam in se perfectum & ingenitum, absque
principio, & inuisibilem Deum, vnum solum cognosci-
mus Deum, & vnigeniti filii patrem, qui solus ex se ipso
habet, vt sit, quique solus aliis omnibus rebus abunde lar-
gitur, vt sint. Et cum vnum Deum patrem Domini nostri
Iesu Christi, solum vnigenitum dicimus, non ob eam cau-
sam negamus Christum Deum esse ante secula: in quo er-
rore versabantur, qui à Paulo Samosateno hæresis suæ ori-
ginem duxerunt, affirmâtes illum post incarnationem suam
ex profectu Deum factum esse, cum natura homo solum &
simpliciter esset. Scimus enim illum, quamuis patri & Deo
subijciatur, tamen Deum ex Deo secundum naturam ge-
nitum fuisse, perfectum & verum esse, & non ex homini-
bus postea Deum factum, sed Dei patris voluntate propter
nos incarnatum, & nunquam amisisse, vt Deus esset.

Præterea illos detestamur, anathemateque multandos du-
 cimus, qui eum solum ac simplex verbum Dei, & substantia
 carere, sed in altero esse commentitia ratione asserant: &
 modò tanquam ex ore prolatum, modò tanquam in mente
 alicuius inclusum, à quibusdam appellatù dicant. Ipsum au-
 tem Christù & dominù & filiù Dei, & mediatorem, & ima-
 ginem Dei non fuisse ante secula statuunt: sed ex eo tem-
 pore illum Christum & filium Dei fuisse, ex quò nostram
 carnem ex virgine ante quadringentos annos integros as-
 sumpfit. Nam ab illo tempore regnum Christi principium
 habuisse volunt, & post mundi consummationem & iudi-
 cium, finem habiturum. In quo errore sunt, Marcelliani,
 Photiniani, Ancyrogalatiani: qui quidem tum Christi es-
 sentiam & diuinitatem, quæ fuit ante secula, tum regnum
 eius similiter, quod sine caret, propterea improbant, quòd
 monarchiam constituere præ se ferant. Verùm nos, eum
 non verbum simpliciter prolatum, aut in Dei patris quasi
 merte insitum, sed verbum viuens, Deum, qui per se ipse ex-
 istit, & filium Dei & Christum esse: & non simul cum pa-
 tre suo ante secula per solam præscientiam fuisse, & verfa-
 tum esse, & ad omne opificium illi inferuisse, rerum siue vi-
 sibilium, siue inuisibilium, sed cum patre verbum verè ex-
 titisse, & Deum ex Deo fuisse. Hic enim est, ad quem di-
 xit pater: faciamus hominem ad imaginem & similitudi-
 nem nostram: qui antiquis patribus propria persona appa-
 rens, legem dedit: qui etiam per prophetas locutus est: &
 ad extremum homo factus, suum ipsius patrem omnibus ho-
 minibus patefecit: qui regnat in infinita interminataque
 secula. Neque enim Christum nuper suam dignitatem ac-
 cepisse, sed ab omni æternitate ipsum perfectum, & patri
 per omnia similem esse credimus. Illis autem, qui dicant, pa-
 trem, & filium, & spiritum sanctum eundem esse, & tria no-
 mina in vna re & persona impiè intelligant, non sine causa
 ecclesia interdiximus, quòd patrem qui nec comprehendi,
 nec pati queat, per incarnationem posse & comprehen-
 di & pati statuunt. Cuius generis sunt, qui patropassio-
 ni apud Latinos, apud nos autem Sabelliani dicuntur.

Dei:
 Sic lege
 Niceph. li
 bro 9. ca.
 11.

At nos scimus patrem, qui misit filium suum, in propria im-
 mutabilis diuinitatis suæ natura permansisse: Christum aut

missum.

SOCRATIS HISTORIAE

missum, incarnationis œconomiam expleuisse. Pari ratione, eos, qui impiè & nefariè dicant, Christû neq; cõcilio neq; voluntate patris genitum esse, necessitatem scilicet & substantiam, concilij & liberi arbitrii expertem, Deo patri attribuentes, sic vt filium inuitus genuerit, execrabiles in primis & à veritate alienissimos iudicamus: tum quod contra cõmunes, quæ de Deo extant notiones, tum quod contra sententiam ac sensum scripturæ diuinitus inspiratæ, eiusmodi dogmata de illo audeant statuere. Nos autem Deum, & sui ipsius iuris & arbitrii esse cognoscimus: & sancte religioseque existimamus illum sponte & voluntate sua filium genuisse. Credimus etiam, idq; piè, illud quod de eo dicitur: Dominus creauit me initio viarû suarum, ad opera sua: non tamen ita creatum esse, vt alias creaturas, & res ab eo fabricatas intelligimus. Nam istud impium est, & à fide ecclesiastica penitus auersum, conditorem operibus ab eo conditis assimulare, & illum eundem generandi modum habuisse, quem res ab eius natura prorsus diuersæ habuerunt, arbitrari. Etenim sacræ scripturæ vnum & solum filium vnigenitum, ingenuè & verè genitum nos docent. Quinetiam cum filium per se esse, & viuere & existere simili ratione cum patre dicamus, non tamen propterea illum à patre separamus, & locos quosdam interuallaq; inter illorum cõiunctionem, & cohærentiam corporeo more cogitatione informamus, nam credimus eos nulla intercapedine, aut spatio interposito cohærere, & à se neutiquam posse separari, ita vt pater totum filium suo quasi sinu complectatur, & filius toti patri annectatur, omninoq; adhæreat, inq; solo paterno gremio perpetuo conquiescat. Credimus ergo in trinitatem perfectam sanctissimamq;: ac cum patrem Deum, & filium Deum dicimus, non tamen duos deos, sed vnum esse confitemur, pari diuinitatis amplitudine, & vna perfectæ regni coniunctione: & sicut pater principatum cum in res vniuersas, tum in ipsum filium obtinet, ita filium patri subijci, & extra ipsum patrem, omnia à se fabricata proxime & secûdum illum gubernare: quinetiam spiritus sancti gratiam patris voluntate affatim sanctis tribui. Hoc modo namq; eloquia sacra nobis tradiderunt de monarchia, quæ est in Christo, orationem instituendam esse. Post breuem illam & cõ-

pen-

pendiariam fidei formulam, ista vberius diffusiusque explanare coacti sumus, nō vt inani & arroganti contentione di gladiaremur, sed vt omnem suspicionem de nostro iudicio & opinione animis hominum, qui nos penitus ignorant, in iectam, tanquam alienam à nobis remoueremus: quinetiam vt omnes, qui versus occidentem habitant, non solum impudentes eorum calumnias, qui contrariam opinionem tumentur, verum etiam ecclesiasticam & Christianam episcoporum orientem incolementium doctrinam, ex sacris diuinitusque inspiratis scripturis, quas ipsi peruersè interpretantur, ratione facili & minimè contorta confirmatam pro certo intelligant. Ista episcopi qui partes versus occidentem accolebant, tum quod linguæ Græcæ ignari erant, tum quod ea propter eandem causam non intelligebant, neutiquā recipere, sed fidem in concilio Nicæno stabilitam satis esse, nihilq; vterius curiosè vestigandum dixerunt.

De Sardicensi Consilio.

CAP. XVI.

CVM Imperator denuò scripsisset, vt Paulo & Athanasio sua ipsorum loca ac sedes restituerentur, nihilque proficeret (intestina namq; seditio multitudinem sine intermissione implicatam tenuit) Paulus & Athanasius aliud concilium cogi postulant: vt cum de eorum rebus, tum de fide in concilio generali cognosceretur: docentq; se abdicatos fuisse, quo ipsa penitus labefactaretur fides. Edicitur ergo concilium generale, vt omnes Sardicam cōmeent (est autem hæc ciuitas Illyrij) idq; de sententia duorū Imperatorum, alterius per literas illud flagitantis, alterius qui in oriente regnabat alacri & parato animo eisdem obtemperantis. Vndecimo anno post mortem patris duorum Augustorum, Ruffino & Eusebio Cofs. Concilium Sardicense coactu est. Episcopi circiter trecenti, qui versus occidentem habitabant, vt ait Athanasius, eo conueniunt. Ex episcopis autem, qui orientem incolebāt, vt Sabinus narrat, solum septuaginta sex (in quorum numero fuit Ischyas Mareotis episcopus, quem illi qui Athanasium abdicabant ad episcopatū illius loci delegerant) Sardicam aduentant.